

mieli



MIELI Suomen Mielenterveys ry

Toimintakatsaus 2019

Liittokokous hyväksynyt 30.8.2020

Sisällys

1. Suomen Mielenterveysseuran strategia 2016-2020	2
Tulevaisuuskuva Suomesta.....	2
Perustehtävä	2
Arvot.....	3
Ihmislähtöisyys	3
Luotettavuus.....	3
Yhteisöllisyys.....	3
Strategiset tavoitteet.....	3
2. MIELI Suomen Mielenterveys ry:n kansalais- ja kansanterveysjärjestönä.....	3
3. Mielenterveyden edistäminen vahvistuu	5
4. Kansalaistoiminnan vahvistaminen	8
5. Kriiseissä ja vaikeissa elämäntilanteissa auttaminen	10
6. Koulutus ja kehittäminen.....	13
7. Rikosuhripäivystyksen valtakunnallinen koordinaatio	15
8. Vaikuttaminen ja viestintä.....	16
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen.....	16
9. Hallinto ja henkilöstö.....	20
10. Talous.....	21

1. Suomen Mielenterveysseuran strategia 2016-2020

Tulevaisuuskuva Suomesta

Suomi on elinvoimainen kansalaisyhteiskunta. Ihmiset voimaantuvat ottamaan käyttöön voimavarojaan. Suomi on mielenterveyden edistämisen edelläkävijä, joka luo edellytykset psyykkiselle, fyysiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille.

Perustehtävä

Suomen Mielenterveysseuran perustehtävä on mielenterveyden edistäminen ja ongelmien ehkäisy. Mielenterveysseura puolustaa kaikkien yhtäläistä oikeutta mielenterveyteen. Seura rakentaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä edistää välittämisen kulttuuria. Seura kannustaa aktiivisuuteen yhteiskunnassa.

Mielenterveysseura toimii ihmisoikeuksien ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden puolesta Suomessa ja kansainvälisesti. Seura tarjoaa apua elämän kriiseissä ja tukee erityisesti heikoimmassa asemassa olevien mielenterveyttä ja hyvinvointia.

Arvot

Ihmislähtöisyys

Kuulemme ihmistä ja puolustamme rohkeasti oikeudenmukaisuutta ja kohtuutta yhteiskunnassa

Luotettavuus

Perustamme toimintamme asiantuntemukseen, avoimuuteen, tutkittuun tietoon, kokemusasiantuntijuuteen ja ihmisten arjen tuntemukseen

Yhteisöllisyys

Edistämme ja toteutamme rikastavaa ja osallistavaa yhdessä tekemistä ja voimaantumista sekä vapaaehtoistyön kulttuuria

Strategiset tavoitteet

Mielenterveysseuran strategisina tavoitteina on olla

- Johtava mielenterveyden edistämisen vaikuttaja ja kumppani
- Arvostettu, tunnustettu ja helposti lähestyttävä tuen ja avun tarjoaja
- Erottuva toimija ja vahva tekijä digitaalisessa maailmassa
- Vaikuttavien innovaatioiden johtava kehittäjä ja rantauttaja
- Hyvä ja vakaa työyhteisö ja vapaaehtoistyön foorumi.

2. MIELI Suomen Mielenterveys ry:n kansalais- ja kansanterveysjärjestönä

Vuonna 1897 perustettu MIELI ry on maailman vanhin mielenterveysalan kansalaisjärjestö, jonka toiminta kehittyy jatkuvasti vastaamaan toimintaympäristön ja kansalaistoiminnan muutoksiin. Vuonna 2019 järjestö teki historiallinen muutoksen päivittäessään vuonna 1953 omaksumansa nimen Suomen Mielenterveysseura muotoon MIELI Suomen Mielenterveys ry. Nimi on järjestön viides.

MIELI ry:n perustehtävä on mielenterveyden edistäminen ja mielenterveyden ongelmien ehkäisy. Toiminnan lähtökohta on voimavarakeskeisyys sekä mielenterveyttä suojaavien tekijöiden vahvistaminen ja riskitekijöiden vähentäminen. Keskeistä on palkatun henkilöstön ja vapaaehtoisten toimiva ja tavoitteellinen yhteistyö. MIELI ry myös koordinoi järjestöjen yhteistyössä tuottamaa valtakunnallista Rikosuhripäivystystä

Järjestön toiminnan ytimen muodostavat 55 paikallista mielenterveysseuraa. Niiden lisäksi jäseninä ovat myös 32 valtakunnallista järjestöä^[1].

Yhteiskuntavaikuttaminen oli monella tavoin keskiössä toimintavuoden aikana. Järjestö vaikutti puolueiden vaalivalmisteluun, eduskuntavaalikeskusteluun ja vahvasti myös hallitusohjelman valmisteluun. Hallitusohjelman mielenterveyspoliittiset kirjaukset ja myös niiden toteuttamiseen varatut resurssit luovatkin hyvät edellytykset jatkossa vaikuttavalle mielenterveyspolitiikalle ja –työlle. Hallitusohjelma kiinnittyy vahvasti valmisteltuun mielenterveysstrategiaan, jonka työstämisessä MIELI ry on myös ollut monella tavoin mukana.

¹ Henkilöjäseneksi seuraan ei ole voinut liittyä vuoden 1991 jälkeen, mutta seuralla on edelleen noin 500 henkilöjäsentä liittorakennetta edeltävältä ajalta.

Yksi vaikuttamistyön kärjistä liittyi edelleen sote- ja maakuntauudistukseen, jonka valmistelussa MIELI ry onnistuikin yhdessä kumppanijärjestöjen kanssa vahvistamaan järjestöjen asemaa koskevia kirjauksia lainsäädäntövalmistelussa. Valtakunnallisen nuorisopolitiikan ja nuorisotyön ohjelma Vanupo-valmistelu osoittautui haastavaksi – mielenterveyttä korostavista hallitusohjelmakirjauksista huolimatta ohjelmatyössä mielenterveys jäi toivottua ohuemmaksi, mikä loi epävarmuutta järjestön mielenterveyttä edistävään työhön nuorisotyössä. Myös koulutyön rahoituksessa koettiin pettymyksiä, minkä vuoksi MIELI ry vetosi joulunaikaan yrityksiin lasten ja nuorten mielenterveystyön tukemiseksi. Keräys tuotti yli 300 000 euroa.

Näkyviä esiintuloja vuoden aikana olivat toista kertaa toteutettu Mielinauha, Itsemurhien ehkäisy päivän Mitä kuuluu? –kampanja sekä maailman mielenterveyspäivä 1010. Tänä vuonna valtakunnallinen mielenterveyspalkinto annettiin Helsingin Sanomille mittavasta ja vastuullisesta mielenterveysjournalismista.

Vaikuttamistyötä vahvistettiin palkkaamalla uusi johtava erityisasiantuntija/asiantuntijalääkäri järjestön palvelukseen Mielenterveysjärjestöjen vaikuttamisyhteistyötä tiivistettiin edelleen 2018 alkaneen Mielenterveyspooli 2.0-hankkeen kautta. Eduskuntavaali- ja hallitusohjelmavaikuttamisen ohella hankkeessa valmisteltiin kansalaisaloite terapiatakuun toteuttamiseksi ja kerättiin siis puolen vuoden aikana vaaditut yli 50 000 nimeä.

Vuosi 2019 muodosti jossain määrin taitekohdan järjestön toiminnassa. Hallituksen kaksivuotisessa kärkihankkeissa (Mielenterveysosaamisen kärkihanke ja Kasvun Tuki) 2017-2018 voimakkaasti kasvaneet seuran kouluttajaverkostot sekä kehitetyt uudet koulutukset haastoivat monella tavoin kehittämään seuran koulutustoiminnan rakenteita ja esimerkiksi koulutustoiminnan laadun seurantaa ja arviointia.

Tämä tarkoitti sekä taloudellisia panostuksia että toiminnallista kehittämistyötä seuran koulutustoiminnassa. Me-säätiön kaksivuotisella tuella käynnistetyn Sekasin-chatin toiminta pystyttiin turvaamaan ja sen rinnalle kehitettiin uutena avauksena ns. Sekasin gaming, joka on onnistunut tavoittamaan aivan uudella tavalla myös syrjäytymisvaarassa olevia poikia ja nuoria miehiä. Muita isompia uusia hankkeita vuoden aikana ei käynnistetty.

Päättävistä hankkeista ja rahoituksen takaiskuista huolimatta seuran taloudellinen asema 2019 oli kohtuullisen vahva. Saadun investointiavustuksen turvin kriisiauttamisen toimitiloihin tehtiin mittava peruskorjaus.

Vuoden aikana seuran tukipalveluita ja prosesseja kehitettiin. Käyttöön otettiin loppuvuodesta useita uusia ohjelmistoja tukemaan seuran talous- ja henkilöstöhallintoa.

Strategian 2016-2020 tavoitteita tukevat kehittämisohjelmat jatkuivat ja vuoden aikana valmisteltiin uutta strategiaa vuosille 2020-2025 kevään 2020 liittokokouksen päätöksentekoon.

Voimassaolevan strategian kehittämisohjelmat ja niiden mahdolliset painopisteet 2019 olivat:

- Kansalaistoiminta ja yhteisöllisyys: Vapaaehtoistoiminnan vetovoimaisuus ja uudet muodot, seurojen yhteisen vaikuttamistyön kehittäminen
- Avun saavutettavuus: Kriisiauttamisen tulevaisuuden turvaaminen SOTE-uudistuksessa
- Digitaaliset toiminnot ja viestinnällisyys: kaiken toiminnan digitalisointi, henkilöstön osaamisen vahvistaminen sekä strategian välitarkastelussa esille nousseena myös digitaalisuuden kielteiset vaikutukset mielenterveyden näkökulmasta
- Mielenterveysosaaminen ja uudet areenat
- Laatu ja vaikuttavuus

- Johtaminen, organisaatiokulttuuri ja talous: johtamisen kehittäminen, henkilöstöhallinnon prosessien ja sisäisen viestinnän kehittäminen

Lisäksi vuoden 2018 välitarkastelun uusina painopisteinä mukaan tulivat monikulttuurisuustyö sekä yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan muutosjoustavuuden vahvistaminen.

3. Mielen terveyden edistäminen vahvistuu

Vuosi 2019 oli Mielen terveyden edistämisen osaston kolmas toimintavuosi. STEA-avusteinen toiminta muodosti osaston rungon, mutta kattoi alle puolet saaduista avustuksista ja tuotoista. Mielen terveyden edistämisen osaston toiminnalla edistetään Suomessa asuvien ihmisten mielen terveyttä elämänsä aikana kaikissa vaiheissa ja erilaisissa elämäntilanteissa sekä ehkäistään ennalta mielen terveyden ongelmia. Toiminta tuki MIELI ry:n kehittämistyötä, tarjosi asiantuntijapalveluita, osallistui vaikuttamistyöhön sekä osaltaan kehitti, levitti ja juurrutti hyviä käytäntöjä järjestökentän ja laajemmin yhteiskunnan käyttöön. Koulutukset eri kohderyhmille olivatkin keskeinen osa toimintaa.

Osaston toiminta rakentui kahteen laajaan kokonaisuuteen. Lasten ja nuorten mielen terveyttä edistävä työ levitti mielen terveysosaamista ammattilaisille neuvolatyöhön, varhaiskasvatukseen, kouluihin, nuorisotalle ja kolmannelle asteelle sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin. Aikuisuudessa keskeistä oli Mielen terveyden ensiapu –kokonaisuuden toiminta. Lisäksi painottuivat työelämän mielen terveyden edistämiseen liittyvä kehittämistoiminta sekä työ ikäihmisten mielen terveyden edistämiseksi. Aikaisemmin osastoon kiinnittynyt Koulutuskeskus siirtyi osaksi MIELI ry:n koulutus- ja kehittämissyksikön toimintaa.

Toimintakauden aikana vaikuttamistyö kohdentui hallituskauden keskeisiin ohjelmiin ja toimenpiteisiin, kuten mielen terveysstrategiaan 2030, valtakunnalliseen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan, lapsistrategian valmisteluun sekä maakuntien ja kuntien hyvinvointisuunnitelmiin ja lapsi- ja perhepalveluihin. Toimintaan sisältyi verkostoyhteistyötä kuntien, sairaanhoitopiirien, järjestöjen ja paikallisten seurojen kanssa.

Osaston asiantuntijat edustivat MIELI ry:tä useissa ohjausryhmissä sekä yhteistyö-, valmistelu- ja asiantuntijaryhmissä (Päihdepäivät, Työ-elämä 2020, Talousapuneuvottelukunta, Hyvän mielen työpaikka –hanke (STM), Konsensus 2019 (Duodecim), Perustulohanke (KELA), Vailla vakinaista asuntoa ry (UM), HYMY-hanke (Helsingin yrittäjät), Mahdollistaja -hanke (Epilepsialiitto), Nyyti ry:n hallitus, Perheet keskiöön –hanke (Lastensuojelun keskusliitto+50 järjestöä), Digivoimaa -hanke (xamk), Lasten terveysfoorumi (SOSTE), Elämäntaitoverkosto, Arjesta voimaa -hanke (Pelastakaa lapset ry), Keskeyttämisestä kohtaamiseen –hanke, Asumisen mieli –hanke. Voimaa opiskeluun –hanke (DIAK), Lapset puheeksi vastaanotto-keskuksissa -hanke (Migri), Opettajakoulutuksen kehittämissfoorumi (OKM), Mielellään -verkosto. Edistävä työ tavoitti runsaasti ammattilaisia myös messuilla: Educa, Hyvinvointiareena, NUORI2019, Valtakunnalliset työpajapäivät.

Osasto tuotti verkkopalveluihin kohdennettuja sisältöjä eri ikäryhmille: muun muassa videot ikääntyvien mielen terveyden edistämiseen, podcastit yrittäjien mielen terveyden tukemiseen sekä videoklipit nuoren mielen kohtaamiseen esimiestyössä. Asiantuntijat antoivat useita haastatteluja, luentoja ja blogikirjoituksia medialle sekä eri julkaisuihin. Osana strategiatyötä valmistui kolme videoanimaatiota: Mitä mielen terveys on, Mielen terveyttä voi vahvistaa ja Milloin ja mistä apua.

Yhteistyössä MIELI ry:n kansalaistoimintojen osaston kanssa käynnistettiin sekä ikäihmisten hyvinvointia tukevaa liikkumista lisäävä hanke että toteutettiin Veikkauksen, Olympiakomitean ja valmentajayhdistyksen Nuori mieli urheilussa -pilottihanke hyvinvointia tukevasta valmennustoiminnasta.

Mieli kasvussa -lasten ja nuorten mielenterveyden edistämisen kokonaisuudessa levitettiin mielenterveysosaamista ammattilaisille (neuvola, varhaiskasvatus, koulut, toinen ja kolmas aste, nuorisotyö). Koulutuksia ja kehittämistyötä kuljetettiin eteenpäin erillisillä, kohdennetuilla opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Opetushallituksen (OPH) rahoittamilla hankkeilla sekä omalla rahoituksella.

Varhaiskasvatukseen valmistui OKM:n rahoituksella Lapsen mieli, kieli ja kulttuuri -aineisto ja koulutusmalli maahanmuuton kokeneiden lasten ja perheiden kohtaamiseen ja mielenterveystaitojen vahvistamiseen. Peruskouluihin ja varhaiskasvatukseen suunnattuihin koulutuksiin osallistui 4580 kasvatus- ja opetusalan sekä oppilashuollon ammattilaista sekä 475 vanhempaa. Hyvän mielen koulu -verkkokurssi kehitettiin yhteistyössä Vantaan sivistystoimen kanssa. Kurssin suoritti noin 500 Vantaan yläkoulun ammattilaista. Hyvän mielen koulu – kuntayhteistyön kehittäminen käynnistyi kolmen kunnan alueella (Turku, Hämeenlinna, Vantaa). Verkkokaupasta Lasten ja nuorten aineistoja myytiin lähes 4000 kpl ja edistävän työn julisteita levitettiin noin 10 000 kpl. Lasten ja nuorten yksikössä käynnistyi hanke, jossa kehitetään koulutusmallia neuvolatyössä toimiville terveydenhoitajille lapsiperheiden mielenterveyden edistämiseksi. Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin muun muassa Islannin ja Skotlannin kanssa sekä tuotettiin sisältöjä OPH:n kansainväliseen seminaariin.

MIELI ry:n koordinoima nuorisoalan osaamiskeskus Vahvistamo toimi kolmen organisaation yhteenliittymänä (MIELI ry, EHYT ja Yeesi). Yhteistyötä tehtiin kaikkien osaamiskeskusten ja keskeisten nuorisoalan järjestöjen kanssa. Vuonna 2019 käynnistyi Nuoret ja kriisit –koulutuskokonaisuuden kehittäminen. MIELI ry tavoitti näin 5000 nuorisoalan toimijaa. Koulutuksiin osallistui 1250 ammattilaista. Uutena yhteistyönä toteutui 14 koulutusta Ohjaamojen henkilöstölle. Valmistunutta Hyvän mielen treenivihko -kokonaisuutta levitettiin 6500 kpl. MIELI ry koordinoi järjestöjen verkostoa (noin 30), jossa keskiössä maahanmuuttajalasten ja -nuorten mielenterveyden edistäminen.

Toimiva lapsi ja perhe (TLP) -työssä verkostoon kuului noin 450 menetelmäkouluttajaa ja noin 20 kouluttajien kouluttajaa. Vuosittaiseen valtakunnalliseen kouluttajakokoukseen osallistui 100 kouluttajaa. Lisäksi järjestettiin useita pienempiä maakunnallisia kouluttajatapaamisia. Koulutustoiminnan laadunvarmistamisen tueksi otettiin käyttöön Futural (Odo) -osaajarekisteri. Lokikirjoja päivitettiin ja käännettiin ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi.

STEA-avustus mahdollisti asiantuntijatyön Mielenterveyden ensiapu (MTEA) -kokonaisuudessa sekä työikäisten ja ikäihmisten työssä. Laajentuneen MTEA-ohjaajaverkoston (noin 700 ohjaajaa) ja valtakunnallisen juurruttavan työn varmistamiseksi järjestöimme organisoivat toimintavuonna MTEA-kokonaisuutta niin, että lisenssimaksulla ja tilauskoulutuksilla katettiin lisäksi kahden henkilön työresurssi MTEA-kokonaisuudessa.

Mielenterveyden ensiapu -kokonaisuuteen kuuluvat Mielenterveyden ensiapu[®] 1 ja 2 (MTEA 1 ja 2), Nuoren Mielen Ensiapu[®] (NMEA) ja KOTU – Kohtaa ja tue, maahanmuuttajan mielenterveyden ensiapu. Kärkihankkeen aikana rakentuneen laajan yhteistyö- ja ohjaajaverkoston myötä MTEA-kokonaisuuteen kiin-

nittyi yhä vahvemmin valtakunnallinen juurruttamistyö. Toiminnan keskiössä oli rakenteiden vahvistaminen, prosessien kehittäminen, ohjaajaverkoston osaamisen varmistaminen sekä koulutusten seurannan ja laadun kehittäminen. Ohjaajaverkosto ja koulutusten seuranta kiinnittyivät osaksi MIELI ry:n Futural (ODOO)-osaajarekisteriä.

MTEA 1,2 ja NMEA koulutuksia järjestettiin 360 joihin osallistui 4.500 henkilöä. Koulutuksia kohdennettiin myös heikoimmassa asemassa oleville (muun muassa työttömät, vangit), varusmiehille sekä opiskelijoita ja maahanmuuttajia kohtaaville ammattilaisille. KOTU -ohjaajille järjestettiin verkostoitumis- ja suunnittelutapaaminen. MTEA -ohjaajille järjestettiin kaksi valtakunnallista verkostopäivää, joihin osallistui 180 ohjaajaa. Mielenterveys elämäntaitona -Mielenterveyden ensiapu 1-kirjan uudistamisprosessi valmistui ja uusi kirja otettiin käyttöön marraskuussa ohjaajien verkostopäivässä.

Toimintavuonna mielenterveyttä edistävää työtä juurrutettiin erityisesti Kainuun, Kymenlaakson, Pohjois- ja Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Uudenmaan maakunnissa sekä seuraavissa kaupungeissa: Espoo, Mikkeli, Turku, Kuopio, Rovaniemi ja Kajaani. Myös kansainvälinen verkostoyhteistyö vahvistui ja asiantuntijamme osallistuivat Mental Health First Aid konferenssiin Australiassa.

Työikäisten mielenterveyden edistämistä vietiin eteenpäin Hyvän mielen työpaikka -hankkeella, Mieli työssä -kehittämällä sekä Yrittäjien Kilta-toiminnalla. Hyvän mielen työpaikka -hankkeessa luotiin työelämän asiantuntijaverkoston yhteiskehittämällä Hyvän mielen työpaikaksi –merkin kriteeristö sekä käynnistettiin prototyypin rakentaminen verkkoympäristöön.

Työelämän mielenterveyden edistämisen (Mieli työssä) sisältöjä kehitettiin vastaamaan entistä paremmin muuttuvan työelämän tarpeisiin työntekijän, työyhteisön, esihenkilö- ja johtajatyön näkökulmasta. Kehittämistyössä luotiin neljä sisältökokonaisuutta, kaksi esihenkilöille ja johtajille sekä kaksi työntekijöille ja työyhteisölle. Koulutuksen sisältöjä ja rakenteita pilotoitiin muun muassa Palvelualojen ammatti-liiton (PAM) ja Julkisten ja hyvinvointialojen liiton (JHL) kanssa. Nuoren mielen johtaminen ja kohtaaminen koulutuksiin osallistui yhteensä 130 henkilöä ja lyhyempiin luentoihin 100 henkilöä.

Yrittäjien hyvinvointikoulutuksia järjestettiin kuusi. Uusi koulutusryhmä oli Hiusyrittäjät. SOS-Kriisikeskuksen kanssa toteutettiin yrittäjien vertaisryhmään. Yhteistyössä Suomen Yrittäjien kanssa toteutui kolme webinaaria Verkostoyhteistyössä osallistuttiin erilaisiin tapahtumiin; esimerkiksi luennot Kattoliiton koulutuspäivässä, Varsinais-Suomen yrittäjien yksinyrittäjäristeilyllä ja Pirkanmaan yrityskummien koulutuksessa. Lisäksi oltiin kumppanina Helsingin Yrittäjien HYMY-hankkeessa sekä Vahva yrittäjyys -hankkeessa.

Ikäihmisten mielenterveyden edistämistyössä erityistä huomiota kiinnitettiin syrjäytymisvaarassa olevien yli 70 -vuotiaiden henkilöiden tavoittamiseen. Toiminnan muotoja olivat Seniori Hyvinvointitreenit –ryhmätoiminta, Mielenterveyden ensiavun ikämoduuli ja Lukupiiri-toiminta. Koulutuksilla tavoitettiin valtakunnallisesti järjestöjen ja kuntien vanhus- ja mielenterveystyön ammattilaisia, vapaaehtoisia, oppilaitosten opettajia ja opiskelijoita. Keskeisiä yhteistyötahoja olivat Etsivän työn verkostokeskus (Valli ry), paikallisseurat, Helsingin kaupungin vapaaehtoistoimi, kirjastot, palvelukeskukset, HelsinkiMissio sekä oppilaitokset. Vaikuttamistyötä jatkettiin Mielellään-verkoston ja Ikäinstituutin kanssa. Seniori Hyvinvoin-

titreenien osalta tiivistettiin yhteistyötä kansalaistoimintojen osaston kanssa. Ikääntyvien Lukupiiri-pilot-tihanke toteutettiin MIELI ry:n, kirjastojen, palvelutalojen ja Metropolia-oppilaitoksen yhteistyössä. Toiminnalla tavoitettiin yhteensä 1070 ammattilaista ja ikäihmistä.

MIELI ry:n ja Kehitysvammaliiton yhteistyötä jatkettiin Somettamalla uutta kohtaamista –hankkeessa, jossa viimeisteltiin saavutettavaa somepalvelua kohderyhmän tarpeisiin.

Perustulohankkeen kokeilun osana julkaistiin arviointitutkimuksen tuloksia keväällä 2019 osana sosiaali- ja terveysministeriön ja Kelan loppuarviointia. Alustavat tulokset mielenterveysvaikutuksista ovat myönteisiä, mikä on nostettu raportoinnissa näkyvästi esille. Toimintavuonna valmisteltiin myös loppuvuodesta 2020 ilmestyvää Edward Elgarin julkaisemaa kirjaa, jossa käydään läpi kokeilun vaikutuksia ja vertaillaan Suomen kokeilua muualla toteutettaviin hankkeisiin.

4. Kansalaistoiminnan vahvistaminen

Kansalaistoiminnan kehittämisessä päätavoitteena oli vetovoimaisen vapaaehtoistoiminnan vahvistuminen, monikulttuurisuuden lisääntyminen vapaaehtoistoiminnassa sekä paikallisten mielenterveysseurojen vaikuttamistyön vahvistuminen.

Paikallisten mielenterveysseurojen vapaaehtoistojen tukeminen ja koulutus

Vapaaehtoisia MIELI ry:n piirissä toimii yli 3800. Vapaaehtoistojen määrä kasvoi ja vapaaehtoistointamuodot monipuolistuivat edelleen. Paikallisten mielenterveysseurojen tukihenkilöiden toimintaedellytyksiä vahvistettiin kouluttamalla vapaaehtoistyön työnohjaajia, tarjoamalla vapaaehtoistyön johtamiskoulutusta sekä kehittämällä ajan haasteisiin vastaavaa tukityötä tekevien peruskoulutusta.

Osaston tarjoamiin koulutuksiin osallistui noin seitsemänsataa paikallisten mielenterveysseurojen toimijaa. Koulutuksia järjestettiin uusille paikallistoimijoille ja senioritreeniohjaajille, minkä lisäksi puheenjohtajien ja vapaaehtoiskoordinaattoreiden neuvottelupäivät. Lasten ja nuorten mielenterveyden edistämisaosamista jalkautettiin paikallisseuroille kehittämispäivässä yhteistyössä Mielenterveyden edistämisen osaston kanssa. Huolituoli-tukihenkilökoulutuksissa paneuduttiin kasvokkain tapahtuvan, kertaluonteisen kohtaamisen erityispiirteisiin. Ryhmänohjaajiksi ryhtyville vapaaehtoistyöntekijöille järjestettiin ryhmänohjauksen perus- ja jatkokoulutukset ja Vapepa-toiminnasta kiinnostuneille peruskurssi ja henkisen tuen kurssi. Paikallisten toimijoiden markkinointiviestinnän osaamista lisättiin sometyöpajoissa ja mielenterveysosaamista mielenterveyden ensiapukurseilla. Kulttuurin merkitystä mielenterveyteen pohditettiin ensimmäisillä Kulttuuri mielessä- koulutuspäivillä ja puhelin- ja verkkotyön haasteita ja onnistumisia alueryhmissä. Hyvinvointitoiminnan ja vapaaehtoistyön koordinoinnin kehittämiseksi järjestettiin molemmille toimijaryhmille verkostopäivät. Kriisikeskusten vapaaehtoisille pidettiin luentoja mm. haastavien soittajien kohtaamisesta, yksinäisyydestä ja arvostavasta kohtaamisesta.

Muu kehittämistyö ja koordinaointi

MIELI ry:n uuden strategian suunnittelun aluksi lähetettiin paikallisille mielenterveysseuroille strategiakysely ja vastausten pohjalta strategiaa työstettiin yhdessä paikallisten mielenterveysseuralaisten kanssa neljässä strategiapäivässä eri puolilla Suomea. Paikallisten seurojen kehittämisen tueksi tehtiin lähes sata

yhdistyskäyntiä. Vapaaehtoistoiminnan päivän yhteydessä toteutettiin paikallisten seurojen kanssa yhteinen vapaaehtoistoiminnan somekampanja. Paikallisia mielenterveysseuroja ohjattiin osallistumaan terapiatakuu-kansalaisaloitekampanjaan ja Mielenterveyspoolin vaikuttamiskoulutuksiin.

Toimintavuonna kehitettiin ja otettiin käyttöön uusi digitaalinen vapaaehtoistoiminnan tilastointiohjelma.

Mental Health Art Week- toiminnan koordinoitua paikallisissa seuroissa jatkettiin ja Kemissä järjestettiin isompi ikäihmisten kulttuuritapahtuma yhteistyössä Eläkkeensaajien Keskusliiton kanssa. MHAW:n teema kietoutui Mielinauhan viestiin ”jokainen meistä voi olla mukana rakentamassa mielenterveyden turvaverkkoa”. MHAW:iin osallistui 16 paikallista mielenterveysseuraa yhteistyökumppaneineen. Tapah-tumia järjestettiin 27, ja niihin osallistui lähes 3000 ihmistä.

Tule vapaaehtoiseksi- nettisivustoa kehitettiin edelleen ja siellä julkaistiin vapaaehtoistoiminnan tarinoita. Kävijöiden määrä sivustolla oli noin 9000 ja vapaaehtoistoiminnan testin teki yli 6000 henkilöä. Molempien käyttäjämäärä lisääntyi 13 prosenttia.

Yhteiskehittämistä tehtiin osallistumalla Porttiteatterin hallitustyöhön, Pro Lapinlahti mielenterveysseuran We pop up- hankkeen ja Maaseudun tukihenkilöverkon ohjausryhmiin, SOSTE:n kansalaistoiminnan johtamisen verkostoon, Vapepa:n keskustoimikuntatyöhön, Yksi elämä- hankkeen järjestöverkostoon sekä TaiKu-sydän ja MIDAS (Mielenterveystyön edistämisen alueellinen yhteistyö) verkostoihin. Kansalaistoimintojen osasto osallistui myös Nuori Mieli Urheilussa- ja Ympäristöahdistuksen mieli - hankkeiden suunnitteluun.

Hankkeet

Mielen hyvinvointia ja osallisuutta monikulttuurisessa Suomessa (MIOS) 2018-2020

Hankkeessa keskitytään Tee, tunne, oivalla (TOIVO) ryhmätoiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen sekä Oma Mieli- digitaalisen oma-apuohjelman kehittämiseen. Hankkeessa järjestettiin yhteistyössä paikallisten mielenterveysseurojen kanssa 17 TOIVO-ryhmää, joissa oli noin 200 osallistujaa. Järjestettiin kolme avointa kulttuuri- taide- ja liikuntapainotteista tapahtumaa, joihin osallistujia oli noin 160. Uusia TOIVO-ryhmänohjaajia koulutettiin noin kolmekymmentä. OmaMieli –ohjelman kehittämisessä hyödynnettiin maahan muuttaneilta saatua palautetta ja ideoita - ohjelmassa mm. Järjestettiin maahan muuttaneille suunnattuja Mielenterveyden ensiapukoulutuksia ja hyvinvointipisteitä oppilaitoksissa.

Liikkuva mieli ikääntyessä (2019- 2022)

Hankkeen tavoitteena on tukea sosiaaliselta ja psyykkiseltä toimintakyvyltään heikentyviä ikääntyneitä lisäämään arkiliikuntaa ja liikkuvaa elämäntapaa voimavaralähtöisesti. Hankkeessa aloitettiin elokuussa kehittämään paikallisten mielenterveysseurojen sekä muiden toimijoiden vapaaehtoisten käyttöön Liikkuvan mielen tukija (LiiTu) -toimintamallia, jonka pohjalta haastavassa tilanteessa olevan ikääntyneen kohtaaminen, voimavarojen kartoittaminen ja tukeminen on mahdollista.

5. Kriiseissä ja vaikeissa elämäntilanteissa auttaminen

Mieli ry koordinoi valtakunnallista kriisiauttamista ja ylläpitää omaa SOS-kriisikeskusta. Valtakunnalliseen koordinaatioon sisältyy kriisikeskustoiminnan, kriisipuhelin- ja verkkoauttamisen, kriisiauttamiseen liittyvän ryhmätoiminnan sisällöllinen ja toiminnallinen koordinaatio, tekniikan ylläpito, tilastointijärjestelmä ja tulostimet ja yhteistyö kriisiauttamisen kehittämisessä. Kriisikeskusverkostoon kuuluu 22 kriisikeskusta. Puhelin- ja verkkokriisityön kehittämisessä ja ylläpidossa yhteistyöelimenä toimii ns. Puvek-verkosto.

Vuonna 2019 toteutettiin tilastointiuudistus, jossa uudistettiin ja yhtenäistettiin tilastointia kaikissa kriisiauttamisen muodoissa ja vaihdettiin tekniikan toimittaja. Valitettavasti Tukinetin tekninen uudistus on aiheuttanut haasteita Tukinetin 2019 tilastoinnissa.

Kriisipuhelin: Kriisipuhelin-päivystyspisteiden verkostossa on 27 päivystyspistettä 26 paikkakunnalla. Päivystäjät ovat kriisityön ammattilaisia ja päivystystyöhön koulutettuja vapaaehtoisia. Kriisipuhelimeen tuli toimintavuonna ennätysmäärä yhteydenottoyrityksiä, kaikkiaan 211 672. Soittojen määrä kasvoi 29,5 prosenttia. Yhteydenotoista suomenkieliselle linjalle tuli 210 513, ruotsinkieliselle linjalle (9 kk) 520 ja arabiankieliselle linjalle 667. Kiireisin aika Kriisipuhelimen suomenkielisellä linjalla oli heinäkuu. Yleisin syy soittaa Kriisipuhelimeen oli kaikilla kolmella linjalla ihmissuhdeongelma. Itsetuhoisten soittojen määrä nousi edelleen; niitä oli nyt kahdeksan prosenttia yhteydenotoista

Kriisipuhelimen ruotsinkielinen linja, Kristelefon, avattiin 1.4.2019 osana Kriisipuhelimen kokonaisuutta. Kristelefonin toteuttamisesta vastaa Pohjanmaan kriisikeskus Valo Linja päivystää 20 tuntia arkisin. Ahvenanmaa tuli Kristelefonin käyttäjäksi syksyn aikana.

Kriisipuhelimessa tehtiin huhtikuun puolivälissä tekninen uudistus, jossa näkyvin oli puhelinnumeroiden muuttuminen. Soittajille uudistus mahdollisti edullisemmat puhelut 010-alkuisten sijaan. Päivystäjille uudistus toi muutoksia kirjautumiskäytäntöön. Kriisipuhelimen numerot 1.4.2019 lähtien: - suomenkielisen linja 09 2525 0111, ruotsinkielinen linja 09 2525 0112, arabiankielinen linja 09 2525 0113.

Verkkokriisityön koordinaatio: Tukinetissa toimi ennätysmäärä käyttäjiä, 72 organisaatiota. Sekasin-chatissa toimijoita on ollut mukana toimijoina kymmenen eri järjestöä, MIELI ry, SPR:n Nuorten turvataloja, useista kriisikeskuksista sekä turvataloja eri puolilta maata. Tukinetin tekninen uudistus jatkui vuoden 2019 ajan, mikä ei merkittävästi vähentänyt käyttäjämääriä. Sivustovierailuja kertyi 1.005.724.

Nuorille suunnatun Sekasin-chatin koordinaatio toteutetaan yhteistyönä Suomen Punaisen Ristin kanssa. Kolmantena koordinaatiojärjestönä toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliitto vetäytyi Sekasin chatista resurssiongelmiensa vuoksi. Sekasin-chatissa käytiin toimintavuonna lähes 21 000 keskustelua. Yhteydenottoja palveluun tuki kaikkiaan noin 136 000, joista 115 000 jonotti, mutta ei päässyt läpi.

Sekasin ryhmächatin, ”Olkkarin” pilotti käynnistyi syksyllä vastaamana yksilö-chatien pitkiin odotusaikoihin. Ryhmächat oli auki neljänä päivänä viikossa yhteistyössä Nuorten mielenterveysseura Yeesin kanssa.

Me-säätiön rahoituksella käynnistetyn Sekasin Gamingin ensimmäinen vuosi oli huikea menestys. Vuoden aikana Sekasin Discord-serverillä lähetettiin yli kaksi miljoonaa viestiä. Sekasin Gaming onnistui tarjoamaan nuorille ympäri vuorokauden auki olevan turvallisen ja yhteisöllisen keskustelualustan. Ääniminnuutteja nuorten keskusteluista Sekasin Gamingin serverillä kertyi 3,5 miljoonaa. Vuoden lopussa serverillä oli 11 700 jäsentä ja kokonaiskävijämääräksi arvioitiin 25 000 nuorta. Yleisen kanavan jälkeen suosituin viestikanaava oli #mielenterveys, mikä osaltaan kertoo palvelun tarpeellisuudesta.

SOS-kriisikeskus

Koulutetut, kriisityöntekijöiden tukemat vapaaehtoiset tarjosivat tukikeskusteluja ei-traumaattisen kriisin kokeneille asiakkaille. 2019 asiakkaille pystyttiin tarjoamaan tapaamisaika noin viikon sisällä yhteydenotosta. Keskimääräinen käyntimäärä asiakkailla oli 3,5 tapaamista. Asiakastyötä tehtiin suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja maahanmuuttajatyössä suurin osa tulkin välityksellä.

Läheisen menetyksen kokeneista asiakkaista monet jatkoivat SOS-kriisikeskuksen vertaistukiryhmissä. Asiakkaat voivat hyödyntää myös mm. Tukinetiä, valtakunnallista kriisipuhelinta, Itsemurhien ehkäisykeskuksen ja Rikosuhripäivystyksen palveluja asiakkuuden aikana. Asiakkaita ohjattiin tarvittaessa jatkohoitoon kunnallisiin palveluihin sekä opastetaan myös psykoterapiapalveluiden ja erilaisten heille kuuluvien etuuksien hakemisessa.

Asiakkaiden tulokset ja asiakaskunnan rakenne ovat pysyneet hyvin samanlaisina suhteessa edellisiin vuosiin. Suurin syy tulla kriisivastaanotolle oli ihmissuhdeongelmat. Asiakkaista kolmannes on maahanmuuttajataustaisia. Naisia asiakkaista on kaksi kolmesta, neljä viidestä on 18-50 vuotiaita. Ikäihmisten osuus on kasvussa. Palautteiden mukaan asiakkaat kokivat saavansa tarvitsemaansa apua ja antoivat hyvää palautetta työntekijöiden ammattitaidosta ja osaamisesta sekä avun nopeasta saamisesta. Tuloksellisuuskriteerian mukaan asiakkaiden toiveikkaus oli merkittävästi lisääntynyt, arkea haittaavien ongelmien määrä vähentynyt, suoriutuminen päivittäisistä tehtävistä oli parantunut ja itsetuhoisten ajatusten määrä oli vähentynyt.

Asiakas- ja käyntimäärä laski edelliseen vuoteen verrattuna, suunnilleen vuoden 2017 "perustasolle". Tähän vaikuttivat erityisesti toimitilaremontin aiheuttamat muutot väistötiloihin ja takaisin.

Vuoden 2019 lopussa SOS-kriisikeskuksessa oli 212 koulutettua vapaaehtoista, joista aktiivisia 162. Kiinnostus vapaaehtoistoimintaa kohtaan on ollut suurta. Vuoden aikana koulutettiin kahdessa koulutusryhmässä yhteensä 39 uutta vapaaehtoista. Kriisipuhelimessa toimi 74 vapaaehtoista ja Sekasin-chatissa 134. Tukikeskusteluja teki seitsemän vapaaehtoista. Valtaosa vapaaehtoisista toimii ainoastaan yhdessä toimintamuodossa.

SOS-kriisikeskuksessa vastattiin 2019 yhteensä 4175 soittoon ja 883 MIELI-tukisuhde-viestiin sekä käytiin 262 Somussa-chat-keskustelua.

Ryhmätoimintaa järjestettiin seuraaville kohderyhmille: sairauden ja onnettomuuden kautta äkillisesti läheisensä menettäneet, pitkittyneestä surusta kärsivät, masentuneet, ahdistuneet, yksinäiset nuoret aikuiset, nuoret aikuiset, jotka ovat lapsena kärsineet vanhempien päihteiden käytöstä, traumatisoituneet

ja tukea tarvitsevat turvapaikanhakijat ja maahanmuuttajat, ALS-sairastuneet ja heidän puolisonsa, syöpään sairastuneet nuoret aikuiset, syöpään sairastuneiden omaiset, uupuneet yrittäjät, eronneiden ryhmä ja traumajoogaryhmä kriisivastaanoton asiakkaille jatkopalveluna

Intensiiviryhmissä oli neljä intensiivijaksoa, joissa 58 osallistujaa. Viikoittain kokoontuvia ryhmiä oli 25, joissa 205 osallistujaa. Muiden muassa Terveystalon lahjoituksen turvin voitiin järjestää lisäryhmiä. Uutena kohderyhmänä oli ALS:iin sairastuneiden ja heidän puolisoitensa ryhmä yhteistyössä Uudenmaan Lihastautiliiton ALS-hankkeen kanssa sekä Sylva ry:n kanssa ryhmä syöpään sairastuneille nuorille aikuisille. Maahanmuuttajille suunnattuja traumaoireiden lievittämiseen tähtääviä Tasapainovalmennus-intoja järjestettiin viisi kertaa eri pääkaupunkiseudulla eri maahanmuuttajaorganisaatioiden kanssa. Intensiiviryhmät äkillisesti läheisensä menettäneille järjestettiin yhteistyössä Rauman ja Oulun kriisikeskuksen kanssa.

Itsemurhien ehkäisykeskus

Vuosi 2019 oli Itsemurhien ehkäisykeskuksen toinen toimintavuosi. Linity-asiakasvastaanotolla oli yhteensä 180 asiakasta vuonna 2019. Asiakkaista naisia oli kaksi kolmasosaa, suurin ikäryhmä 18 – 29-vuotiaat. Noin puolet asiakkaista ohjattiin Linityyn sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista ja kahdella kolmesta jatkui hoitosuhde sosiaali- ja terveydenhuollossa Linity-intervention jälkeen.

Ammatillisesti ohjattujen vertaistukiryhmien intensiiviryhmäjaksot järjestettiin kuusi ja niihin osallistui 62 henkilöä. Viikoittain kokoontuvia ryhmiä oli kolme. Avoin vertaistukiryhmä itsemurhaa yrittäneiden nuorten vanhemmille kokoontui joka toinen viikko Helsingissä.

Itsemurhien ehkäisykeskus tarjosi itsemurhien puheeksi-ottokoulutusta sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ja järjestöjen ammattilaisille sekä koulutetuille vapaaehtoisille. Koulutuksia järjestettiin 44 kappaletta ja niihin osallistui yhteensä 2 174 henkilöä. Itsemurhien ehkäisyypäivänä 10.9. järjestettiin Kuopiossa seminaari yhteistyössä Kuopion kriisikeskuksen ja Surunauha ry:n kanssa.

ASSIP – menetelmän sveitsiläinen kehittäjä Anja Gysin-Maillart kävi keväällä 2019 työnohjaamassa Itsemurhien ehkäisykeskuksen sekä Kuopion, Seinäjoen ja Vaasan Linity/ASSIP-terapeutteja. Marraskuussa järjestettiin ensimmäinen Linity /ASSIP kouluttajakoulutus.

Itsemurhien ehkäisykeskus toteutti syksyllä #mitä kuuluu - itsemurhien ehkäisykampanjan yhteistyössä mainostoimisto Bob the Robotin kanssa. #Mitä kuuluu-kampanjan tarkoituksena on edistää itsemurhien ehkäisyä, herättää keskustelua aiheesta sekä madaltaa kynnystä itsetuhoisen läheisen kohtaamiseen ja itsetuhoisuudesta puhumiseen. Kampanja käynnistettiin itsemurhien ehkäisyypäivänä 10.9. Kampanja sai medialalla arvostetun Effie Awards -palkinnon.

Projektit: Paloma 2 1.5.2019-30.6.2021

Mieli ry lupautui kumppaniksi THL:n Amif Paloma 2 hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on viiden osaamiskeskuksen luominen ERVA-alueille ja valittujen Paloma 1:n suosittujen pilotointi. Hankkeeseen palkattiin MIELI ry:hyn yksi työntekijä, jonka tehtävänä on tuoda kohderyhmän ääni kuuluviin osaamiskussuunnittelussa ja em. kohderyhmiin liittyvien kahden suosituksen pilotointi.

6. Koulutus ja kehittäminen

Toimintavuoden aikana yhdistyksen koulutustoiminta ja kehittämistyö yhdistyivät ja koulutustoiminnan voimavaroja vahvistettiin palkkaamalla koulutuspäällikkö. Koulutustoiminnassa aloitettiin avoimen lähdekoodin ja Odoo-pohjaisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto luomalla kouluttajien osaajarekisterit ja kuvaukset koulutustuotteista. Koulutusten tueksi otettiin käyttöön Moodle-oppimisolusta osoitteessa oppi.mieli.fi.

Vuoden aikana pilotoitiin ympäristöahdistuksen vertaistukiryhmää ja levitettiin tietoa ympäristöahdistuksesta. Kehittämistyössä panostettiin myös itsemurhien ehkäisyn ensimmäisen Käypä hoito –suosituksen ja uuden kansallisen mielenterveysstrategian 2020-30 valmisteluun. Yhteistyössä Itla-säätiön kanssa kehitettiin Kasvun tuki –työtä lasten ja nuorten vaikuttavien varhaisten interventioiden tunnistamiseksi, arvioimiseksi ja levittämiseksi.

Kehittämistyöhön kuului myös MIELI ry:n tytäryhtiön Lapinlahden Lähde Oy:n omistajaohjaus sekä kehittämistuki kansalais- ja järjestölähtöisen palvelutuotannon alustayhtiön Sociala Oy:n toiminnalle. Kehittämistyön tuloksina julkaistiin raportteja mielenterveyden häiriöiden ehkäisyn talousvaikutuksista, ylivelkaantumisen mielenterveysvaikutuksista ja ympäristöahdistuksesta.

Yhdistyksen maksullinen koulutus kerättiin **MIELI-koulutus** –nimen alle. Maksulliset koulutukset olivat pääasiassa tilauskoulutuksia, ja pitivät sisällään mielenterveyden edistämiseen, psykososiaaliseen ja terapeuttiseen auttamistyöhön liittyvät koulutukset, jotka on suunnattu erityisesti sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatus- ja opetusalan ammattilaisille ja järjestöjen henkilöstölle sekä työelämään suuntautuvia Mieli työssä -koulutuksia, jotka loppuvuodesta siirtyivät osaksi MIELI-koulutuksen palveluvalikoimaa.

MIELI-koulutus jalkautti perhekeskeisiä työskentelymalleja ja mielenterveysosaamista. MIELI-koulutus tarjosi erityisesti perhe- ja psykoterapia-asiantuntemukseen pohjautuvia koulutuksia. Perhearviointimenetelmä-, Perhekompassi ja Ihmeelliset vuodet –koulutukset tavoittivat lasten ja nuorten toimintaympäristöissä ja heikommassa asemassa olevien perheiden kanssa työskenteleviä työntekijöitä ja organisaatioita. MIELI-koulutuksen ammattilaiskoulutuksiin osallistui yhteensä noin 800 henkilöä.

Toimiva lapsi ja perhe (TLP) -työ levitti yhteistyössä (maa)kuntien kanssa Lapset puheeksi (LP) -menetelmää ja TLP-perheinterventiota, joiden tavoitteena on lasten suotuisan kehityksen tukeminen ja ongelmien ylisukupovisuuden ehkäiseminen. LP-menetelmän juurruttamisen tueksi on myös tuotettu kaksi videota, jossa kuvataan menetelmän systemaattisen käyttöönoton prosessia kunnissa ja organisaatioissa.

TLP-työn kouluttajaverkosto varmisti työn jatkuvuuden maakunnissa. Verkostoon kuului noin 450 menetelmäkouluttajaa (v. 2018 n. 400 henkilöä) ja vajaa 20 kouluttajien kouluttajaa (v. 2018 n. 10 kouluttajaa). Kouluttamisen laadun ja tasalaatuisuuden varmistamiseksi on entisestään selkeytetty koulutusten kriteerit ja sisällöt ja luotu niille osaamistavoitteet sekä muutettu MIELI ry:n myöntämä koulutusosoikeus määräaikaiseksi. Porissa pidettiin valtakunnallinen kouluttajakokous, johon osallistui n. 100 kouluttajaa.

OAJ:n varauksellinen kanta LP-työhön aiheutti epävarmuutta kunnissa. Koulujen LP-työn tueksi luotiin MIELI ry:n näkökulmiin pohjautuen infopaketti kouluille. Kuvattiin myös kaksi yläkoulun LP-työtä kuvaava infovideo. Koulujen lokikirjat selkeytettiin. Kaikki lokikirjat käännettiin venäjäksi.

AMIF-rahaston rahoittamassa **Lapset puheeksi -menetelmä vastaanottopalveluissa** –hankkeessa tuettiin LP-työn keinoin turvapaikkaa hakevia perheitä ja ilman huoltajaa turvapaikkaa hakevia nuoria. Hank-

keessa edettiin 23:n uuden kouluttajan myötä laajamittaiseen menetelmäkouluttamisen ja organisatorakenteiden luomisen vaiheeseen. Maahamuuttoviraston (Migrin) johdolla työtä viedään systemaattisesti vastaanottoyksiköiden arkeen. LP -työ on kirjattu tulostavoitteisiin ja hankeaikana tulosten vakinaistamiseksi on Migriin perustettu LP-työn ohjausryhmä (eri kuin hankkeen).

Osaava vanhemmuus –hankkeessa koulutettiin ympäri Suomen 166 järjestöjen ja seurakunnan työntekijää LP-menetelmän käyttäjiksi. Vapaaehtoisille suunnatun Hyvä arki lapselle -koulutuksen veimme eri järjestöihin ja koulutuksen läpikävi 166 vapaaehtoista, kokemusasiantuntijaa ja/tai vertaista. Hyvä arki lapselle -lokikirjoja jaettiin 2500 kappaletta ja yhteistyötä tehtiin laajasti eri sosiaali-, terveys- ja kasvatustalouden järjestöjen kanssa. Lapinlahdessa järjestettiin kolme Perheet yhdessä-tapahtumaa (209 osallistujaa) yhdessä eri järjestöjen kanssa. Tapahtumien pyrkimyksenä oli perheiden yhteenkuuluvuuden vahvistaminen.

Monimuotoinen perheterapeuttinen työskentely (MDFT) on intensiivinen perheterapeuttinen menetelmä vaikeasti käytös- ja/tai päihdeongelmilla oireilevien nuorten (12-19-vuotiaat) ja heidän perheidensä auttamiseksi. MIELI ry toimii MDFT:n kansallisena kotipesänä edistäen MDFT:n leviämistä ja implementaatiota kansallisella ja paikallisella tasolla. Vuonna 2019 alkoi osittain Iltä-säätiön rahoittamana kaksi kaksivuotista MDFT-koulutusta: Pääkaupunkiseudun nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun yhteistyö ja Savonlinnan alueen usean hallintorajan ylittävän tiimin koulutus.

Ihmeelliset vuodet on joukko tutkimusnäyttöön perustuvia menetelmiä, joilla tuetaan käytöksellään oikehtivia ja käytöshäiriöisiä lapsia sekä heidän perheitään. MIELI ry toimi menetelmien kansallisena kotipesänä Iltä-säätiön rahoituksella ja levitti sekä vanhemmuusryhmämenetelmää että ryhmänhallintamenetelmää koulutuksin, työohjauksin ja järjestämällä menetelmäosaajien vertaistapaamisia. Vuoden lopussa Ihmeelliset vuodet -menetelmien kotipesä siirtyi Iltä-säätiön päätöksellä Turun yliopistoon.

Mielenterveyspooli on mielenterveysjärjestöjen yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on vahvistaa järjestöjen vaikuttamistyötä, vaikuttaa väestön asenteisiin ja tiivistää järjestöjen yhteistyötä. Mielenterveyspooliin liittyi vuoden 2019 aikana kahdeksan uutta mielenterveysjärjestöä ja vuoden lopussa pooliin kuului 32 järjestöä. Poolin toimintaan saatiin toimintavuonna STEAn hankerahoitusta, jota hallinnoi MIELI ry. Hanketyöntekijät toimivat myös eduskunnan mielenterveyspoliittisen neuvottelukunnan sihteeristönä. Mielenterveyspoolin merkittävimpiä ja näkyvimpiä yhteisiä panostuksia on ollut vaikuttaminen yhteisten tavoitteiden puolesta 2019 eduskuntavaalien alla ja Terapiatakuu-kansalaisaloitekampanja mielenterveyden psykososiaalisen hoidon ja lyhytinterventioiden tuomiseksi kaikkien saataville perusterveydenhuoltoon. Kansalaisaloite saavutti kesällä 2019 yli 52 000 allekirjoitusta ja eteni eduskunnan lähete-keskusteluun 21.11.2019. Aloitteen tavoitteet ovat syksyllä 2019 olleet myötätuulessa eduskunnassa.

Lapinlahden Lähde Oy ja Osuuskunta Lapinlahden Tilajakamo neuvottelivat alkuvuonna uuden vuokrasopimuksen Helsingin kaupungin kanssa Lapinlahden entisen mielisairaalan tiloista. Uuden, 1.7.2019 alkaneen, sopimuskauden myötä kaupungille maksettava vuokra ja yhtiön perimät neliövuokrahinnat nousivat merkittävästi, mikä aiheutti vaihtuvuutta vuokralaiskannassa. Kuitenkin jo lokakuussa käyttöaste oli palautunut noin 90 %. Helsingin kaupunki julisti vuoden alussa ideakilpailun Lapinlahden sairaala-alueen tulevasta omistajasta. Y-säätiö osallistui kilpailuun yhteistyössä Lapinlahden Lähde Oy:n ja Osuuskunta Lapinlahden Tilajakamon kanssa. Säätiön ehdotus "Lapinlahti 360" pääsi kaksiosaisen kilpailun toiseen vaiheeseen syksyllä 2019. Päätös ideakilpailusta tullaan tekemään vuonna 2020. Vuosi oli yhtiölle taloudellisesti haasteellinen. Vuokran korotus, galleriatoiminnan hiipuminen, henkilöstökulujen lisääntyminen

ja arvonlisäveron osittain perimättä jättäminen vuokralaisilta vaikuttivat siihen, että yhtiön varallisuus heikentyi.

7. Rikosuhripäivystyksen valtakunnallinen koordinaatio

MIELI Suomen Mielenterveys toimi Rikosuhripäivystyksen (RIKU) valtakunnallisena koordinaatiojärjestönä. RIKU toimii EU:n rikosuhridirektiivin edellyttämien yleisten rikosuhripalveluiden tuottajana Suomessa oikeusministeriön vuonna 2017 antaman julkisen palveluvelvoitteen mukaisesti. Rikosuhripäivystystä toteuttavat MIELI ry:n lisäksi Ensi- ja turvakotien liitto, Kirkkohallitus, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Punainen Risti ja Suomen Setlementtiliitto. RIKUn toimintaa ohjaa strategia vuosille 2016–2020.

RIKUn perustehtävä on parantaa rikoksen uhrin, hänen läheisensä ja rikosasiassa todistavan asemaa vaikuttamalla ja tuottamalla palveluita. Toimintaa toteutettiin noin 60 työntekijän sekä noin 540 vapaaehtoisen voimin matalan kynnyksen tukipalveluina 31 palvelupisteessä eri puolilla Suomea seitsemän alue toimiston koordinoimana.

RIKUn yksittäisten asiakkaiden määrä eri palveluissa kasvoi edellisvuodesta 27 %. Yhteensä asiakkaita oli runsaat 18 100, kun vastaava luku vuonna 2018 oli 14 300. Tukisuhteiden määrä oli 7 100, kun se edellisvuonna oli 5 100, kasvua 39 %. Tukihenkilöpalvelun lisäksi yksilöllistä tukea ja neuvontaa tarjotaan valtakunnallisista auttamiskanavista, joita ovat Auttava puhelin, Juristin puhelinneuvonta sekä RIKUchat. Asiakkaista 78 % oli naisia.

Poliisin ohjaus RIKUn palveluihin lisääntyi 58 %, mutta alueelliset erot ohjauksessa ovat edelleen suuria. Asiakkaista 3 900 asiakasta oli ohjautunut RIKUun poliisin kautta.

Rikosuhripäivystyksen Etelä-Suomen aluetoimisto

Valtakunnallisen Rikosuhripäivystyksen Etelä-Suomen aluetoimisto toimii osana MIELI ry:n Kriisiauttamisen osastoa Helsingissä Länsi-Pasilassa. Toiminta-alueena oli yhteensä 42 kuntaa pääkaupunkiseudulla, Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa sekä Itä-, Keski- ja Länsi-Uudellamaalla. Aluetoimiston palvelupisteistä (Helsinki, Lohja, Järvenpää, Porvoo, Lahti, Kouvola) tarjottiin neuvontaa ja ohjausta puhelimitse, chatissa sekä henkilökohtaisten tapaamisten kautta.

Aluetoimistossa työskenneltiin vuoden aikana yhteensä lähes 4 290 asiakkaan kanssa, joista tukisuhteissa oli noin 2 060 henkilöä. Heidän kanssaan työskenteleviä ammattilaisia oli 12 ja vapaaehtoisia 105. Suurin asiakkaita ohjaava taho on poliisi. Alueella toimi viisi poliisilaitosta ja 16 poliisiasemaa.

Yhteydenotoissa korostuivat edellisvuosien tapaan yhteydenotot liittyen erilaiseen väkivaltarikollisuuteen (76 %:ssa yhteydenoton ensisijainen syy), kuten pari- ja lähisuhteissa tapahtuva väkivaltaan ja väkivaltaan (29 %), seksuaalirikoksiin (25 %), henkirikoksiin tai niiden yrityksiin, henkeen ja terveyteen liittyvien rikosten valmisteluun, muihin pahoinpitelyihin, uhkailuun, häirintään ja erilaiseen kiusaamiseen tai vapaudenriistoon (19 %) ja lähestymiskieltoasioihin (4 %). Muut yhteydenoton syyt liittyivät muihin rikoksiin, kuten erilaisiin omaisuusrikoksiin ja verkkorikoksiin sekä kysymyksiin rikosprosessista.

Henkilökohtaisen tukihenkilön tarjoaminen asiakkaille on keskeinen osa RIKUn perustoimintaa. Tukihenkilöt olivat asiakkaan tukena muun muassa poliisilaitoksella, oikeudenkäynneissä sekä muissa rikosprosessiin liittyvissä tapaamisissa. Lisäksi Etelä-Suomen aluetoimiston työntekijöitä jalkautui Lahden, Porvoon, Helsingin ja Kotkan poliisiasemille, Lahden, Porvoon, Kotkan ja Vantaan turvakodeille sekä Vantaan sovittelutoimistoon.

8. Vaikuttaminen ja viestintä

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

MIELI ry luotaa yhteiskunnallisia prosesseja ja vaikuttaa valmisteilla oleviin päätöksiin kansallisesti ja Euroopan tasolla. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on järjestön yhteinen tehtävä, jota toteutetaan kaikissa yksiköissä ja yhdessä paikallisten seurojen kanssa. Työtä linjaavat MIELI ry:n hallitusohjelmatavoitteet sekä seuran mielen hyvinvoinnin ja itsemurhien ehkäisyn tavoiteohjelmat. Järjestö korostaa mielenterveyden edistämistä kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja jokaisen oikeutta hyvään mielenterveyteen.

Kansallinen vaikuttaminen. Mielenterveyspolitiikassa keskeinen kansallinen vaikuttamisfoorumi on eduskunnan mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta, joka koostuu valtakunnallisista mielenterveysjärjestöistä ja puolueiden nimeämistä kansanedustajista. Toimintavuonna puheenjohtajana toimi kevätkauden kansanedustaja Juha Rehula ja kevään eduskuntavaalien jälkeen kansanedustaja Tarja Filatov. MIELI ry:n hallinnoima Mielenterveyspooli 2.0 –hanke toimi neuvottelukunnan sihteeristönä. Vuoden aikana neuvottelukunta linjasi neuvottelukunnan yhteisiä eduskuntavaalitavoitteita.

Toimintavuonna 2019 keskeistä vaikuttamistyössä oli vaikuttaminen puolueiden eduskuntavaalitavoitteisiin, vaalikeskusteluun sekä hallitusohjelmavalmisteluun. MIELI ry pyrki myös nostamaan mielenterveyspolitiikkaa mukaan Suomen EU-puheenjohtajuuskauden keskusteluun, jossa se kiinnittyikin erityisesti hyvinvointitalouden teemaan. Puheenjohtajuuskauden loppupäätelmiin sisältyy linjaus EU:n uudesta mielenterveysstrategiasta.

Vaikuttamistyössä tehtiin tiivistä yhteistyötä muiden mielenterveysjärjestöjen kanssa Mielenterveyspooli2.0-hankkeen puitteissa, mutta MIELI ry vaikutti myös omilla painopisteillään ja toimillaan. Vaalikeväänä MIELI ry oli yhdessä mielenterveyspoolin muiden toimijoiden mukana käynnistämässä Terapiatakuu-kansalaisaloitetta, joka keräsi vaadittavat 50 000 nimeä, jolle myös puolueissa osoitettiin huomattavan paljon tukea.

Vaalivuoden vaikuttamistyötä voidaan pitää monella tavoin onnistuneena: hallitusohjelmassa vuosille 2019-2023 sitoudutaan vahvasti mielenterveysstrategian loppuunsaattamiseen ja sen toimeenpanoon, jolle hallitus on myös varannut resursseja. Edistyksellinen strategia antaa hyvän pohjan vaikuttavalle mielenterveyspolitiikalle.

Hallitusohjelmassa mielenterveys ja päihdehaittojen ehkäisy nousevat vahvasti esille myös osana valtakunnallista nuorisotyön ja –politiikan ohjelmaa (Vanupo). Vanupon valmistelussa näiden teemojen nostaminen mukaan nuorisotyön osaamiskeskusrakenteisiin ja sitä kautta resursoivaksi kohteeksi osoittautui erittäin haastavaksi.

Mielenterveysstrategian ja siihen linkittyvän itsemurhien ehkäisyohjelman valmistelun ohella MIELI ry myös antoi asiantuntemustaan mm. Duodecimin Käypä hoito-suositukseen (mm. uusi itsemurhien ehkäisyyn käypä hoito –suositus) sekä Mielenterveyden ja aivoterveyden konsensuslausuman valmisteluun.

Sotevalmistelussa keskeisenä vaikuttamiskohteena oli edelleen järjestölähtöisen auttamistyön toimintaedellytysten turvaaminen. Yhteisellä vaikuttamistyöllä valmisteluun pystyttiin eduskunnan valiokuntakäsittelyssä vielä vaikuttamaan.

Järjestö oli myös vaikuttamassa mielenterveyspoliittisen neuvottelukunnan uuden kauden käynnistämiseen ja esim. Yksi elämä verkoston toiminnan suuntaamiseen. MIELI ry jatkoi edelleen Lapinlahden sairaalakiinteistöjä koskevaa vaikuttamistyötä.

Vuoden aikana käytiin yhteiskunnallisten keskustelua myös Veikkauksen toiminnasta ja rahapelituottoihin perustuvasta järjestöjen avustusjärjestelmästä. Taustalla oli useita Veikkauksen epäonnistuneita mainoskampanjoita. MIELI ry tuki julkisessa keskustelussa yksinoikeusjärjestelmää sekä haittojen vähentämisen että kansalaisyhteiskunnan resurssien turvaamisen näkökulmasta, mutta edellytti valtio-omistajalta vahvempaa vastuullisuusohjausta Veikkaukselle.

Kansainvälinen työ

MIELI ry oli edustettuna Mental Health Europe –järjestön hallituksessa edistämässä mielenterveystyön saamista EU:n poliittiselle agendalle. Osaksi MIELI ry:n vaikuttamistyön tuloksena Suomen EU-puheenjohtajuuskauden hyvinvointitaloutta koskeviin EU-neuvoston päätelmiin kirjattiin pyyntö Euroopan komissiolle aloittaa EU:n mielenterveysstrategian valmistelu.

MIELI ry osallistui The European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO) vetämän SPIRIT (Sport & Psycho-social Initiative for Inclusive Training) –hankkeen valmisteluun. ENGSO:n Sport Platformissa esiteltiin MIELI ry:n liikunta-mielenterveys-teeman parissa tehtyä työtä.

MIELI ry osallistui myös nelivuotiseen (2016 -2019) Citizenship, Recovery, and Inclusive Society Partnership (CRISP) -hankkeeseen, jonka avulla edistetään mielenterveysalan toimivien käytäntöjen kansainvälistä leviämistä henkilövaihtojen avulla. Vuoden aikana liiton henkilöstöä oli vaihtovierailuissa Skotlannissa ja Saksaan ja Helsingissä oli vaihdossa hankekumppaneiden henkilöstöä Saksasta ja Skotlannista. Osana hanketta MIELI ry järjesti kansainvälisiä seminaareja mielenterveydestä ja ympäristöpolitiikasta sekä hankkeen loppuseminaarin mielenterveydestä eri politiikkaalueilla.

Viestintä

MIELI ry:n viestinnän visiona on, että Suomessa asuvat oivaltavat, että mielenterveys on terveyttä ja elämäntaitoa: mielenterveyttä voi vahvistaa. MIELI ry toimii viestinnällisenä organisaationa, jossa jokainen viestii mielenterveyden edistämiseksi ja ongelmien ehkäisemiseksi. Viestintää suuntaa liittohallituksessa hyväksytty viestintästrategia 2017–2020, jonka päivitystarpeita arvioidaan vuosittain.

Kesäkuussa 2019 järjestön nimi vaihdettiin Suomen Mielenterveysseura ry:stä MIELI Suomen Mielenterveys ry:ksi. (Järjestöllä on ollut Mieli-brändi vuodesta 2015.) Samalla verkkosivun osoite vaihdettiin osoitteeksi mieli.fi.

MIELI ry toteutti sisältömarkkinointia päivittäin edistääkseen mielen hyvinvoinnin oma-apukeinojen, varhaisen kriisituen, vapaaehtoistyön ja yhteiskunnallisten viestien käyttöä. MIELI ry kehitti menestyksellisesti etenkin Kriisipuhelimen viestintää suurelle yleisölle sekä tutkimuksessa kysytyjen toimintojen markkinointiviestintää ja kehitti ”Näin viestit” -kortteja sekä visuaalisia työkaluja.

Mieli.fi-sivustolla oli keskimäärin 160 000 eri kävijää kuukaudessa (2018: 140 000). Maaliskuussa toteutui yli 265 000 kävijän kuukausiennätys. Viestintä tuotti vuoden aikana verkkoon eri kohderyhmille suunnattuja sisältöjä.

Sosiaalisen median @mielenterveys-kanavissa oli 53 000 potentiaalisia kohtaamista päivittäin (2018: 36 000). Järjestön säännöllisesti hyödyntämiä sosiaalisen median kanavia olivat Facebook, Twitter, Instagram ja YouTube. Instagramiin vahvistettiin sisällöntuotantoa.

Järjestö julkaisi Mieli- uutiskirjeitä eri kohderyhmille, esitteitä ja koulutusaineistoja, Mieli-vuosijulkaisun, Perheterapia-lehteä ja vuosikertomuksen. Perheterapia-lehden kustantaminen siirtyy 1.1.2020 Suomen perheterapia-yhdistykselle.

Järjestö sai viesteilleen lähes päivittäistä medianäkyvyyttä. Mediaosumia vuonna 2019 oli noin 762 kappaletta (2018: 745). Mediassa esiintyi 26 seuran asiantuntijaa. Viestintä palvelee vuosittain noin sataa toimittajaa. Mediaosumien sisällöissä yli puolessa painottui tuen ja avun tarjoaminen. Muissa sisällöissä painottuivat yhteiskunnallinen vaikuttaminen, mielenterveysosaaminen, kansalaistoimijuus ja varainhankinta. Sisältöjen suhde on säilynyt pääosin samana eri vuosina. Varainhankinta on noussut uudeksi sisällöksi toiminnan kehityksen myötä.

Kampanjat

Varainhankinnan Mielinauha-kampanja toteutettiin huhtikuussa, Hyvää mieltä kulttuurista (MHAW) -kampanjaviikon toukokuussa, itsemurhien ehkäisypäivän syyskuussa, Maailman mielenterveyspäivän lokakuussa, Lasten mieli -joulukeräyksen marras-joulukuussa sekä kumppaneiden kanssa julkisuuskampanjat helmi- ja marraskuussa. Kampanjoiden rooli on kasvanut MIELI ry:n viestinnässä.

Mielinauha-kampanja toteutettiin nyt toista kertaa huhti-toukokuussa. Kampanjalla hankittiin varoja mielenterveyden edistämiseen ja kriisiauttamiseen sekä lisättiin tietoisuutta ja keskustelua mielenterveydestä. Keräyksen kasvona oli pop-tähti Ellinoora. Mielinauha oli myynnissä noin 900 myyntipisteessä eri puolilla Suomea. Kampanja näkyi muun muassa TV:ssä, sosiaalisessa mediassa, ulkomainonnassa pääkaupunkiseudulla sekä Mielinauha-jälleenmyyjien myymälöissä. Lisäksi H&M toteutti kassalahjoituskampanjan MIELI ry:n hyväksi huhtikuun alussa.

Yhdessä Randomex Oy:n kanssa toteutettiin Mielinauha-arpajaiset, jotka näkyivät televisiokanava Nelosella 120 kertaa huhti-kesäkuussa. Mielinauhan tunnettuus kasvoi merkittävästi: kansalaiskyselyyn 2019 vastanneista 31 prosenttia tunsivat Mielinauhan (2018: 18 %). 15-24-vuotiaista jo 50 prosenttia tunsivat Mielinauhan (2018: 33 %).

Itsemurhien ehkäisypäivän kampanjointia MIELI ry jatkoi Bob the Robotin, Manifeston, CupOfTherapyn ja useiden kumppaneiden kanssa viestillä ”Kysy mitä kuuluu – kahdella sanalla voit ehkäistä itsemurhan”. Kohderyhmänä olivat nuoret aikuiset. Itsemurhien ehkäisyä, toivoa ja MIELI ry:n Itsemurhien ehkäisykeskusta esiin tuova kampanja sai valtakunnallista julkisuutta (39 mediaosumaa). Instagramissa julkaistiin itsemurhasta @selviytyneidengalleria. Kampanjointiin osallistui kymmeniä sosiaalisen median vaikutta-

ja. Twitterissä #itsemurhienehkäisyypäivä trendasi. Nuorten suosimassa keskustelukanava Jodelissa #mitäkuuluu oli tykätyn ja keskustelluin aihe Helsingin alueella. Kampanja näkyi katukuvassa Helsingin päärautatieasemalla ja Kuopiossa. Kampanja lisäsi Kriisipuhelinsoittojen ja Sekasin-chatin yhteydenottojen määrää. Mitä kuuluu -kampanja sai Kultaisen Effie-palkinnon sarjassa tuotteet ja palvelut helmikuussa 2020.

Maailman mielenterveyspäivänä 10.10., Kymppikymppinä, MIELI ry useiden kumppaneiden kanssa innosti kysymään maailman tärkeimmän kysymyksen: Mitä kuuluu? Samalla kampanjoitiin näyttämään vihreää valoa kaikille ja pukeutumaan vihreään #vihreäävaloa. Kansainvälisenä teemana oli nuorten itsemurhien ehkäisy, mutta Suomessa puhuttiin tuolloin yleisesti mielenterveyden merkityksestä iloissa ja suruissa, välittämisestä ja puheeksi ottamisesta. MIELI ry koordinoi Kymppikymppiä paikallisten mielenterveysseurojen kanssa ja tapahtumia järjestettiin eri puolilla Suomea. Rakennuksia valaistiin vihreällä muun muassa Tampereella, Oulussa Raumalla, Turussa ja Finlandia-talo Helsingissä. Oodissa järjestetyssä yleisötapahtumassa oli vaikuttajaneeli, kriisityöntekijöiden sekä CupOfTherapyn vastaanotot sekä mielenterveyttä edistävää materiaalia. Kampanja sai valtakunnallista näkyvyyttä. Avainsanalla ”mielenterveyspäivä” tuli 56 mediaosumaa. Kampanjapäivä trendasi Twitterissä. MIELI ry:n twiiteillä oli yli 50 000 näyttökertaa. MIELI ry:n omat postaukset Facebookissa tavoittivat yli 200 000 ihmistä. Instagramissa kampanjasta julkaistiin yli 1000 kuvaa.

Helmikuussa ja marraskuussa toteutettiin eri kumppaneiden kanssa yhteiskunnalliset julkisuuskampanjat aidon kohtaamisen ja sosiaalisen median osaamisen puolesta. Ystävänäpäivänä 14. helmikuuta toteutui **HolyMobile**-kampanjointi Avidlyn kanssa. HolyMobile näkyi monissa isoissa ostoskeskuksissa, katukuvassa ja vaikuttajien sosiaalisen median viesteissä, mediaosumia oli noin 20. Marraskuussa MIELI ry kampanjoi Elisan ja Bob the Robotin kanssa teemalla ”**Aidosti minä**”. Kampanjan kasvona oli artisti Pyhimys. Kampanja näkyi muun muassa Helsingin Sanomien kannessa, katukuvassa ja myymälöissä.

Marras-joulukuussa MIELI ry keräsi varoja lasten ja nuorten mielenterveystyöhön **Lasten mieli** -joulukeräyksellä. Joulun aikaan myös Kelloharrastajat hankkivat varoja toimintaamme Mieli-potti-keräyksellään.

Paikalliset mielenterveysseurat

MIELI ry:n tavoitteena on, että paikalliset mielenterveysseurat kokevat olevansa osa yhteistä mielenterveyttä edistävää seurayhteisöä sekä osaavat hyödyntää viestinnän tarjoamia palveluita ja sisältöjä. Paikalliset mielenterveysseurat voivat sovitulla tavalla hyödyntää Mieli-ilmettä ja sen monia sovelluksia. MIELI ry tuottaa paikallisille seuroille yhtenäistä verkkosivuratkaisua Mieli-ilmeen mukaisena (2019: 36/55 seuraa hyödyntäjinä).

Viestintä tuotti seuroille Maailman mielenterveyspäivän kampanjoihin konseptit ja kampanjamateriaalit ja valtakunnallisen viestinnän. Seurat saavat myös Mieli-vuosijulkaisun. Paikallisille seuroille tärkeää vapaaehtoistyötä nostettiin esiin uusilla verkkosisällöillä.

Kansalaistoimintojen osastolta tuetaan lisäksi paikallisten seurojen digitaalista osaamista ja markkinointia.

Viestintätuki henkilöstölle Viestinnän kehittämisen lähtökohtana on, että jokainen viestii. Viestintä tuki henkilöstöä mediaviestinnässä, tuotti linjauksia yhteiseen käyttöön ja koulutti viestintäkanavien käytössä. Toimintavuonna viestintä järjesti henkilöstölle erillistä koulutusta esiintymisestä mediahaastattelussa (20 osallistujaa) sekä esiintymisestä yleisön edessä (20 osallistujaa).

Viestintä ylläpiti henkilöstön käyttöön Mieli-sovelluksia lähtien dioista raporttipohjiin, kuvapankkiin, messuvarusteisiin ja avustajayhteyksiin. Vastuuviestijät tukivat seuran eri yksiköiden toimintaa monin viestinnän keinoin ja yhdessä sovitulla vuosittaisilla painopistealueilla.

Digitaalisuus ja viestintä. MIELI ry painottaa kaikessa toiminnassa sähköisen ja viestinnällisen ulottuvuuden ajantasaistamista ja uusia avauksia. Järjestön tavoitteena on olla erottuva toimija ja vahva tekijä digitaalisessa maailmassa.

MIELI ry:ssä on meneillään useita digitaalisia hankkeita, jotka liittyvät työskentelyn digitalisointiin ja eri kohderyhmille suunnattuihin uusiin digitaalisiin sisältöihin. Viestintä koordinoi yhteistyötä järjestön uusissa digitaalisissa avauksissa yksikköjä ylittävän Himmeli-työryhmän kautta.

Viestinnän koordinoimana MIELI ry:n eri työrooleille on laadittu digitaalinen työprofiili siitä, miten digitaalisuus edistää työn tavoitteita, mitä ohjelmistoja ja työkaluja kyseisessä työroolissa tarvitaan ja miten osaamista kehitetään.

9. Hallinto ja henkilöstö

Mielenterveysseuran ylin päättävä elin on liittokokous, joka pidettiin 27.4. Helsingissä. Liittohallitus koontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa ja työvaliokunta viisi kertaa. Asiantuntijaelimenä toimiva talousvaliokunta piti viisi kokousta.

Johtoryhmään kuuluivat toiminnanjohtaja, hallintojohtaja, järjestöjohtaja, kehitysjohtaja, kriisikeskustointojen johtaja, mielenterveyden edistämisen johtaja sekä viestintäjohtaja. Myös Rikosuhripäivystyksen toiminnanjohtaja osallistui johtoryhmän työskentelyyn. Johdon assistentti toimi johtoryhmän sihteerinä.

MIELI Suomen Mielenterveys ry:n palveluksessa oli 2019 lopussa 148 työntekijää, joista vakituudessa työsuhteessa oli 94 ja määräaikaisessa työsuhteessa 54 työntekijää. Kasvua edelliseen vuodenvaihteeseen oli 11 henkilöä.

Toimintavuoden aikana ryhdyttiin peruskunnostamaan MIELI ry:n omistamia Maistraatinportti 4:ssä sijaitsevia toimitiloja. Tämä aloitettiin saneeraamalla 4. kerroksen toimitilat. STEA:lta saatu investointiavustus kattoi peruskunnostuskuluista 70 prosenttia. Toimitilojen peruskunnostus mahdollistaa nykymuotoisen ja kasvaneen toiminnan ilman, että hankitaan uusia toimitiloja joko vuokraamalla tai ostamalla. Samalla lisättiin ja ajanmukaistettiin ryhmätoiminnan vaatimia tiloja mm. rakentamalla niihin oma ilmasto- ja viilennysjärjestelmä. Neuvottelutiloja lisättiin. Ryhmätoiminnan tilat sekä neuvotteluhuoneet rakennettiin muunneltaviksi ja monikäyttöisiksi vastaamaan tulevaisuuden toiminnan tai henkilöstömäärän muutoksia. Henkilökunnan yhteisöllisyyttä lisättiin rakentamalla toimitilojen keskiosaan yhteinen ruokailu- ja virkistysalue.

Toimintavuoden aikana toteutetun työtyytyväisyyskyselyn perusteella koko organisaation yhteiseksi kehittämiskohteeksi valittiin dialogisuuden parantaminen. Hanke toteutetaan yhteistyössä työterveyslaitoksen kanssa ja se jatkuu vuoden 2020 puolelle asti. Tämän lisäksi kukin osasto on valinnut omat kehittämiskohteensa, joiden tuloksista ne raportoivat johtoryhmälle vuoden 2020 aikana.

Osana hallinnon kehittämisohjelmaa aloitettiin toimintavuoden syksyllä uusien ohjelmistojen käyttöönotto. Taloushallinnon ohjelmistoksi valittiin Procounter tavoitteena ajantasaisempi talouden seuranta.

Ohjelmisto mahdollistaa toiminnasta ja hankkeista vastaaville myös taloustietojen analysoinnin aina yksittäiselle tositteelle tai laskulle saakka. Raportointi- ja budjetointityökaluksi valittiin Accuna-ohjelmisto, jonka jalkauttaminen käyttöön tapahtuu vuoden 2020 alkupuoliskolla.

Henkilöstöhallinnossa otettiin käyttöön täysin sähköinen HR-ohjelmisto, joka antaa esimiehille täysin uudet valmiudet ja mahdollisuudet HR-asioiden hoitoon. Samalla henkilöstöhallinnon prosessien sujavuus ja varmuus paranevat aivan olennaisesti. Ohjelmisto kattaa henkilöstöhallinnon prosessit rekrytoinnista työsuhteen päättymiseen saakka. Ohjelmistoksi valittiin Mepco HR-asioiden ja palkanlaskennan osalta ja niitä täydentämään työajan seurannan osalta TyövuoroVelho.

Rekisteritietokantojen ja niihin liittyvien toimintojen hallintaan hankittiin ODOO-ohjelmisto. Tällä huolehditaan järjestön ja sen paikallisyhdistysten jäsenrekisterit, jäsenmaksujen laskutus ja paikallisseurojen jäsenmaksut tilitykset sekä raportointi. Myös järjestön muu laskutus siirtyy ohjelmistolla hoidettavaksi. Ohjelmisto virtaviivaistaa koulutustoimintamme prosesseja kattaen sen ilmoittautumisesta kursseilta saataviin palautteisiin asti. Ohjelmisto mahdollistaa monipuolisen kouluttaja- ja koulutettavien rekisterien ylläpidon. Materiaalitusprosesseja helpottamaan ohjelmisto sisältää verkkokauppatoiminnot. Ohjelmisto mahdollistaa sähköisen markkinoinnin ja uutiskirjeiden lähettämisen sekä erilaisten sidosryhmärekisterien käyttöönoton. Tulevaisuudessa siihen voidaan liittää varainhankinnan perustoimintoja.

Talous- ja henkilöstöhallinnon hankintaan on saatu vuoden 2020 haussa STEA:n investointiavustus. Rekisteritietokantaohjelmistohankintaan on aiemmin saatu STEA:n investointiavustus. Investointiavustukset kattavat 70 prosenttia ohjelmistohankinnasta sekä ensimmäisen vuoden käyttökuluista.

10. Talous

Seuran toiminta on laajentunut merkittävästi viime vuosien aikana ja avustus pohja on monipuolistunut huomattavasti. Samalla on kehitetty seuran omaa varainhankintaa. Liitteenä olevasta taulukosta ilmenee järjestön toiminnan kehittyminen vuosien 2014-2019 aikana.

Vuoden 2019 lopussa järjestön talous oli vakaalla pohjalla. MIELI ry:n omistamien kiinteistöjen realisointia jatkettiin ja niistä saadut varat sijoitettiin sijoitusstrategian mukaisesti. Sijoitusten riskitaso voi olla enimmillään 40/60, joista ensimmäinen luku on osake- ja vastaavien sijoitus osuus sijoitusten kokonaisuudesta. Lisäksi sijoitustoiminnassa painotetaan eettisiä kriteerejä ja sijoitusten arvopohjaa. Varainhoitoyhteisöksi valittiin LähiTapiola Varainhoito Oy. Toimintavuoden tulos syntyi ns. vapaiden rahoituslähteiden ylijäämästä. Varainhankinnan (keräykset, lahjoitukset, Mielinauha) tulos kasvoi merkittävästi aikaisempiin vuosiin nähden lähinnä onnistuneen joulukeräyksen ansiosta.

Varainhankinnan nettotuotto sisällytettiin liiton budjetointiprosessiin liittohallituksen tekemän päätöksen mukaisesti. Tämän mukaan ns. vapaiden rahoituslähteiden arvioidusta nettotuotosta budjetoidaan 65 prosenttia ottaen huomioon tuottojen ajallinen kohdentuminen toimintavuoden aikana ja loput 35 prosenttia käytetään johtoryhmän päättämällä tavalla toimintavuoden aikana ilmeneviin käyttökohteisiin. Käyttämättä jäänyt osuus budjetoidaan seuraavalle toimintavuodelle.

Yksityiskohtaisen kuvan seuran toiminnan kohdentumisesta antaa tilinpäätöksen liitetiedoissa oleva eritely toiminnoittain ja avustuskohteittain.

Näkymät tuleville vuosille

Veikkauksen tuottoja sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan jakavan STM:n avustuskeskus STEA:n lisäksi seuran rahoittajista merkittävin on Suomen Kansanterveysyhdistys, joka jakaa toimintansa vuotuista ylijäämää jäsenyhdistyksilleen. Veikkauksen tuottokehitykseen sisältyy erityistä epävarmuutta kansainvälisen kilpailun lisääntyessä ja rahapelihaittojen vähentämiseksi tehtyjen ratkaisujen vuoksi. Myös Kansanterveysyhdistyksen ravintolatoiminta (Kanresta Oy) toimii erittäin kilpailuilla markkinoilla. Taloudellisen aseman vakaana pitäminen edellyttää rahoituksen pitämistä monipuolisena sekä samalla uusien rahoituslähteiden ja yhteistyökumppanien etsintää. Lisäksi tullaan panostamaan oman varainhankinnan kehittämiseen sekä sen nettotuottojen edelleen kasvattamiseen.

STEA on myöntänyt investointiavustuksen seuran Maistraatinportti 4:ssä sijaitsevien toimitilojen 7 kerroksen perussaneeraukseen, joka alkaa huhti-toukokuussa 2020 kestäen syys-lokakuulle 2020. Tämä tulee asettamaan haasteita liiton päivittäisen toiminnan sujuvuudelle, koska peruskunnostuksen aikana tullaan toimimaan väistötiloissa.

Liiton johdossa tapahtuu muutoksia vuoden 2020 alkupuoliskolla. Liittohallituksen puheenjohtaja vaihtuu nykyisen puheenjohtajan toimikausien päättyessä liiton sääntöjen mukaisesti. Johtoryhmän jäsenistä eläkkeelle siirtyvät hallinto- ja viestintäjohtaja.

	2019 toteutunut	2018 toteutunut	2017 toteutunut	2016 toteutunut	2015 toteutunut	2014 toteutunut
Tuotot (t€)	14876	14301	13388	9932	8778	8631
Henkilöstö lkm	148	137	126	109	93	98
Ay+Ak, STEA, kpl	10	12	13	9	9	9
C,STEA, kpl	5	6	8	8	9	10
Muut avustukset, kpl	31	39	31	23	15	12
Muut kohteet, kpl	3	3	3	3	3	3
Yhteensä kpl	49	60	55	43	36	34